

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

FEBRUARI 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring

"DE PLATE"

V.Z.W.

Effectief lid 2005

Dhr. August. Goethaels

Stockholmstraat 21/10

8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 2

MAAND februari 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 33: **K. VERWAERDE:** Van een stervend kerkhof en het verhaal van Captain William Davies Evans.
- blz. 51: **E. SMISSAERT:** "Driekoningenfeest": De Plate houdt een 400-jarige traditie in stand.
- blz. 53: **O.VILAIN:** De eerste twee bestuursvergaderingen van De Plate.
- blz. 54: De Prijs Louis Paul Suetens.
- blz. 55: **M.-W. SERRUYS:** 90 jaar oud en springlevend. Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 2).
- blz. 62: Jaarverslag 2004.

HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.
Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.
Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24
750-9109554-54
000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289
E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.
E-mail: falise.jp@scarlet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.
August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.
Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.
Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.
Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.
Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.
Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.
Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Koen VERWAERDE: A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.
Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.
Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.
Michaël-W. SERRUYS: Magdalenasteenweg 27/2, 1000 Brussel

FEBRUARI ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, Oostende, heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 24 februari 2005 om 20 uur

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **KONING LEOPOLD I MINDER BEKEND**

Spreker: dhr. Roger **BEECKAERT**

Roger BEECKAERT is ere-schepen van de gemeente Bredene en was leraar Middelbaar Onderwijs. Zijn laatste opdracht was leraar geschiedenis in het Koninklijk Atheneum van Oostende.

Vandaag is hij lesgever aan service clubs o.a. Spaanse taal en houdt hij losse causerieën.

Deze avond krijgen wij een apart-belichting van Leopold I - zijn persoon - zijn afstamming en loopbaan - zijn koningschap en de moeizame oprichting van het autonome België.

Na de voordracht over Leopold II door Ivan VAN HYFTE blijven wij als Koninklijke Vereniging de Koninklijke toer opgaan.

Een avond om niet te missen en zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden.

MUSEUM

FOTO'S

FOTO'S

FOTO'S

STORM OP DE ZEEDIJK

Foto's van de Oostendse fotograaf

Jean-Jacques SOENEN

Wie nog een keer de torenhoge, dreigende golven over de zeedijk wil zien slaan kan dit nog tot 10 april in ons museum.

Er is ook een album met de foto's van de tentoonstelling te koop. Onze conservator Norbert HOSTYN schreef de inleiding: een mijmering over de Albert I Promenade van weleer. Het boek kost € 19.

De foto's van de viering 50 jaar Plate zijn ook te zien in een album aan de balie van het museum. Wie wil kan er ter plaatse bestellen. Prijs per foto: € 0.50.

VAN EEN STERVEND KERKHOF EN HET VERHAAL VAN CAPTAIN WILLIAM DAVIES EVANS.

door **Koen VERWAERDE**

Enkele krantenkoppen d.d. 17 & 18 januari 1997:

"Gisteren zijn arbeiders van de stedelijke Begraafendienst in opdracht van de Schepen van Burgerlijke Stand, Eddy TULPIN, begonnen met de afbraak van 25 met rode en gele kruisen gemerkte grafmonumenten op het Oud Kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg"; een andere krantenkop blokletterde: "Grafschennis door Schepen is regelrechte schande".

Posterieur hieraan kon men de dag erop, in elke krant, in het streekgebonden nieuwsitem, harmonieus omkaderd met de broodnodige foto's, het uit de hemel gevallen feuilleton bij de morgen boterham, lezenswaardig vervolgen: *"vrijdag werden de werkzaamheden op eis van Schepen Geert LAMBERT, voorzitter commissie grafmonumenten (I), stilgelegd".*

En Schepen Eddy TULPIN, lui-même, schrok zich een aap wanneer deze nieuwstijding als een bom uit de duistere hemel op hem kwam neervallen. Hij had het heus niet zien aankomen. Ofschoon hij in regel en recht, de opdracht gaf om de graven op "de lijst" te laten ontrukken aan hun stiefmoederlijke omgeving, had hij in zijn verwarrende uiteenzetting iets dat deed denken aan de naoorlogse periode: *"Ich habe es nicht gewusst".* Het artikel blokletterde: *"Schepen TULPIN gaf te kennen dat het wegbreken van enkele grafmonumenten op het oud kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg berusten op een communicatiestoornis".*

Het is herkenbaar hoe bepaalde berichtgevers, noem ze plaatselijke journalisten, na een veel te lange komkommertijd, door middel van hun schrijftalent, gulzig, copieus en hartig op smaak gebracht, ongelukkige voorvallen aan de wachtende nieuwsgierigen hun creatie laten smaken en waarvan de degustatie vaak niet eens de lading dekt. Ongetwijfeld waren ze, de nu verdwenen grafmonumenten, van een onmiskenbaar heemkundige betekenis om het nog net niet te hebben van "plaatselijke geschiedkundige importantie". Het waren de graven van wat bij sommigen 'de Britse kolonie' wordt genoemd. Misschien waren ze het bewijs van hoe fijn en vermengd raakpunten kunnen zijn tussen heemkundigen, lokale geschiedenis en de officiële geschiedenis van een streek. Maar wie gaat nu opstaan om een waardebeoordeling van een dergelijk object als verlaten grafmonumenten en het behoud ervan te gaan verdedigen. Maar weet, waar twee kerven hebben beiden schuld. Niemand gaat vrijuit. Is het de Schepen die als 'cavalier seul' eens en vooral een einde wilde stellen aan een stervend kerkhof. Of was het de Stedelijke Commissie Grafmonumenten die met veel palaver nooit tot een effectieve beslissing kwam tot renovatie en in zijn bevoegdheid en kunde niet eens in een open doel kon scoren.

En wat dan nog, het was oktober 1996, er blies een nieuwe frisse lucht doorheen de eindeloze gangen van het Stadhuis. Het nieuwe Bestuur, coalitie, zat goed in het zadel (gemeenteraadsverkiezing oktober 1994), en in hun midden de heer Eddy TULPIN, de verantwoordelijke Schepen voor Burgerzaken: lees de dienst Bevolking - Burgerlijke Stand - Begraafplaatsen. Ook had men voor een paar jaar een nieuwe Afdelingschef geïnstalleerd, namelijk de heer Jean-Pierre VAN HESTE. René DEFLOOR, Hoofd dienst Begraafplaatsen, hield het voor bekeken en ging met pensioen. Zo gauw, zo vlug als water diende een oplossing gezocht voor het vertrek van deze laatste; mij werden de taken en het toezicht toevertrouwd van de dienst Begraafplaatsen in een voorlopig waarnemende functie.

Ik had trouwens al gedurende een tiental jaren de infrastructuurwerken op de begraafplaatsen geleid en in de laatste maanden vóór het vertrek van René had ik de dienst al menig keer beleidsmatig ondersteund.

Hoe hard arduin ook blijkt, met één doffe slag breekt ze middendoor. Het ligt niet in mijn bedoeling om hier het proces te gaan maken van wie uiteindelijk de eindverantwoordelijkheid had bij de "opkuis" van de op de lijst vernoemde grafmonumenten. Mij is het enkel te doen om de lezer te overtuigen dat de weliswaar ondoordachte handelswijze van het afbreken ook in feite geïnspireerd was door het goed bedoelde initiatief om daadwerkelijk de problematiek van verval en zo nodige renovatie van 't oud kerkhof aan te pakken. Nu zich de gelegenheid voordoet omdat de grenzen der discussie vervaagd zijn of omdat voor sommigen de hele zaak nu bijna onbelangrijk lijkt, kan ik in een eerlijk relaas de gebeurtenis tot een besluit brengen zodat hiermee de rare kronkel in het verhaal tot het verleden behoort.

In zijn functie als Ambtenaar van Burgerlijke Stand wilde Eddy TULPIN zijn beleidsopties onberispelijk en zonder enige inmenging van enig welke belangengroep tot een goed einde brengen. Aanvankelijk (vóór de afbraak) weigerde hij dan ook enig welke betrokken partij, zoals de Commissie Grafmonumenten e.a. diverse culturele organisaties te betrekken bij zijn plannen om van de Begraafplaats een mooi wandelpark te maken. Waarschijnlijk maakte hij daar al de cruciale fout. Men had tot een '*consensus omnium*' kunnen komen van wat niet en wat wel mocht verdwijnen aan grafplastiek. Echter is het niet onbelangrijk om in dit verhaalverloop te melden dat de afbraak 'volledig wettelijk' gebeurde en in overeenstemming was met de wetgeving terzake. De misslag echter had dan weer te maken met een te volgen procedure bij afbraak. De bedoelde grafmonumenten waren op het ogenblik van afbraak eigendom van het Plaatselijke Bestuur, voor zover is duidelijk! Men had in uitvoering van het KB van 20 juli 1971, lees de Wet op de begraafplaatsen en lijkbezorging, in het bijzonder het artikel 9, via aanplakking (2) op grafmonumenten en aan de inkom van de begraafplaats, aan alle belanghebbenden gemeld dat de graven het voorwerp uitmaakten van terugname indien men geen hernieuwing had aangevraagd binnen het wettelijk gestelde termijn. Tot op dat ogenblik alles 'O.K.' moet je denken. Wel neen! In overeenstemming met de laatste alinea van het artikel 26 van de wet van 20 juli 1971 lag het aan het Plaatselijk Bestuur een regeling te treffen voor wat de eindbestemming zou zijn van het aan de gemeente toevallend materiaal na afbraak. Het was Schepen TULPIN en zijn ondersteuningsteam; lees de ambtenaren VAN HESTE en VERWAERDE, ontgaan dat het College van Burgemeester en Schepenen een besluit diende te nemen voor wat er uiteindelijk diende te gebeuren met het terugvallend materiaal na afbraak. Wat die beslissing betekend zou hebben kan men slechts nog naar raden. Misschien was er één of andere schepen (bijvoorbeeld de voorzitter van de Commissie Grafmonumenten, de heer Geert LAMBERT) die zich negatief over de afbraak zou hebben uitgesproken en voorgesteld hebben om eerst het advies van de commissie Grafmonumenten hierover in te winnen. Maar Wie weet?

Welwillende lezer, het is hoe je het bekijkt. Vandaag is het voor mij belangrijk om even de keerzijde van de medaille toe te belichten. Maar hoe je het ook wendt of keert of dat je voor deze affaire aan beide oren doof mag wezen, Schepen TULPIN blijft degene die als eerste, weliswaar 'op lef', aan het gestelde probleem van een stervend kerkhof een daadwerkelijke oplossing wou bieden. Ondanks zijn legendarische voorzichtigheid en terughoudendheid had hij de zaak zichtbaar verkeerd in geschat. Het was mijn vriend en voorganger, René DEFLOOR, die de opdracht kreeg om een lijst (3 - nota 07 maart 1996) samen te stellen van concessies waarvan grafteken in een dergelijke verwaarloosde en vervallen bouwfysische toestand was en waarvoor uiteraard geen verlenging van vergunning was aangevraagd die als eersten "symbolisch" dienden te verdwijnen. Zo zou met een stil bazuingschal de nieuwe aanpak dienen bezegeld.

Toen ik in oktober 1996 waarnemend de functie van hoofd van de Begraafendienst kreeg werd mij onmiddellijk de goedbedoelde intenties m.b.t. de oude begraafplaats duidelijk gemaakt. Schepen TULPIN geloofde in het leven na de dood. "t Oud kerkhof" diende binnen enkele decennia een prachtig park te zijn met behoud van de waardevolle grafmonumenten. Wie kan als trouwhartig heemkundige deze aanlokkelijke fluwelenzang van een goedwillende sirene weerstaan? Maar er sloop twijfel in mijn hart. De maatstaf bij de beoordeling tot renovatie was gebaseerd op verwijderen van bouwfysische vervallen objecten. Trouwens was voor de Schepen iedereen gelijk voor de wet. Wat moet je met een grafmonument van Oostendse reders, artiesten, ambachtbazen die er vervallen bijliggen? Het kostenplaatje; wat moet het de gemeenschap kosten om dergelijke vervallen grafmonumenten te herstellen? Het handhaven van criteria waarbij grafplastiek behouden zou worden omwille van hun architectonische, heemkundige of funeraire uitzonderlijkheid waren duidelijk aan hem niet besteed. Onaanvaardbaar dacht ik! Enkele maanden heb ik de toegeschoven opdracht van afbraak kunnen negeren om reden dat ik mij in de nieuwe werkomgeving moest inwerken. Enigszins naïef was mijn hoop om zo de opdracht tot afbraak in vergetelheid te duwen. Het was januari 1997, de gestelde objectieven voor dit werkjaar werden met alle betrokken partijen besproken. De opdracht tot afbraak werd mij duidelijk gedictieerd; nog dezelfde week zou mijn personeel de klus moeten klaren. De op de lijst voorkomende graven, te weten de bijzettingen die plaatsvonden tussen 1860 en 1881 en die zich bevonden in het perk 2, de lagen 06 en 08, konden niet meer aan de afbraak ontsnappen. Mijn persoonlijke opdracht naar het personeel toe was in de eerste instantie een opkuis van de totale ruines (rode kruis) en daarna zouden we wel zien (gele kruis). De klassieke witmarmeren zuil op het graf van een in 1869 overleden Duitser uit Hamburg, DRIESCH genaamd (de vreemde eend in de bijt tussen zijn Britse deelgenoten), diende in elk geval onaangeroerd te blijven. Immers was dit grafteken, naar de normen van verval op deze begraafplaats, nog in prima staat. Naarmate de week vorderde en de opruimwerkzaamheden, buiten verwachting, zonder haperen vlot verliepen kwam ik tot de vaststelling dat er maar weinig overbleef om daadwerkelijk te behouden. De reden, alle grafmonumenten, te weten hun onderbouw, waren dusdanig aangetast en verweerd dat vroeg of laat de ineensstorting niet kon vermeden worden. Hoe kon ik enig behoud gaan verdedigen wanneer de opdracht luidde: de totale afbraak om reden van verval.

Een zucht van opluchting. Ik was niet weinig blij toen de zaak aanhangig werd gemaakt in de wereld van de plaatselijke journalistiek. Hoewel het kwaad was geschied. Een Oostendse steenkapper die 't oud kerkhof ter harte nam had de kat de bel aangebonden en zo andere belanghebbenden verwittigd die dan op hun beurt, weliswaar tersluiks, de plaatselijke nieuwsmedia inschakelden om de afbraak een halt toe te roepen. De rest is gekend, of niet? Er werd overhaast een vergadering bijeengeroepen van de commissie voor grafmonumenten die plaatsvond op zaterdag 25 januari 1997. Politiek correct en verstandig presideerde de Schepen van Cultuur, Geert LAMBERT, de vergadering. Schepen TULPIN en ikzelf werden de gesel van kritiek en hekel hierdoor bespaard. Na anderhalf uur plaatsbezoek werd in vergadering afgesproken dat er een inventaris diende opgesteld van waardevolle grafmonumenten. Dit document moest eind november 1997 opgemaakt zijn. Een werkgroep werd aangesteld. Het waren de dames Rita WERBROUCK en Jeannine DOMBRECHT, de heren Robert MISSIAEN en Jean-Pierre FALISE; in zelfde volgorde voor de Gidsenkring "Lange Nelle", de Cultuurraad en natuurlijk de (Koninklijke) Oostendse Heem- en Geschiedkundige kring "De Plate". De manier waarop deze werkgroep haar opdracht volbracht dwong bewondering en respect af. Elke dinsdag- en woensdagnamiddag waren zij aanwezig op 't oud kerkhof om in gezamenlijk overleg, rij per rij, 4.595 graven te beoordelen en hun inventaris aan te vullen en dit zonder te weten of hun werk de nodige vruchten zou afwerpen. De criteria bij hun opmaak van de inventaris was een lijst op te stellen gebaseerd op de architecturale waarde, de heemkundige betekenis en de lapidaire en/of museumwaarde. Ook ik kreeg een nieuwe opdracht maar uitgaand van Schepen Eddy TULPIN. Deze opdracht resulteerde in twee boekwerken aangevuld met een tiental plannen. De opdracht luidde een tweede inventarisatie op te stellen van de bouwfysische toestand van de 4.595 aanwezige graven samen. Deze inventarisatie gaf een kleine

beschrijving van het grafmonument, lees type, stijl en vorm, als de staat waarin deze zich bevond (Goed – slecht – voor herstel vatbaar). Tevens moest de betrokkenheid van de nabestaanden en/of concessionaris voor het grafmonument aangetoond worden. Dit gebeurde door een mijn inziens veel te eenvoudige maatstaf, te weten na 1 november de graven aan te duiden waarop bloemen werden neergelegd. Als laatste punt in dit monnikenwerk maakte ik planmatig een overzicht van de aan de stad terugvallende concessies. Het was eind januari 1998 toen alle documenten werden samengebracht. Het samenbrengen van alle bescheiden gebeurde door Schepen TULPIN. Voor mij was het duidelijk. Het was een goed werkbaar instrument die, op dat ogenblik, een aanzet had kunnen zijn tot een effectieve overeenstemming van gevoelens; algemene gelijkheid van opvatting door alle betrokken partijen en waardoor 't oud kerkhof uiteindelijk de nodige renovatie had kunnen ondergaan. De oudste Oostendse begraafplaats wachtte een gedaanteverandering: 't oud kerkhof wordt in een park herschapen met behoud en herstel van haar mooiste grafplastiek'; dixit Schepen Eddy TULPIN.

De vraag naar het waarom dit niet is doorgegaan ligt op een heel ander niveau. Wijzigingen in de bevoegdheden binnen het toenmalige Schepencollege zullen er niet vreemd aan geweest zijn; maar dit is dan weer een ander verhaal.

Epiloog

'I do not much dislike the matter, but the manner of the (his) speech' (Shakespeare).

Nou hoef je niet stom te zijn om jezelf de vraag te stellen of de heisa en de kritiek rondom de afbraak wel eerlijk en onderbouwd was. Was het neergeschreven betoog van een (dolende) journalist gefundeerd op eerlijke en weloverwogen argumenten? Niemand heeft zich op dat ogenblik afgevraagd hoe de bouwfysische toestand van de grafmonumenten was (4). Om vandaag de nu vergeten waarheid te berechten kan ik met duidelijkheid stellen dat deze grafmonumenten zo intens, door ouderdom, door onverschilligheid en meer dan erg door erosie (wind en water) nog slechts herleid waren tot een noemenswaardig geërodeerd puin. Een gevaar mocht men het noemen voor de bezoeker, dreigend dan weer voor de toevallig aanwezige kinderen met hun goedmoedige nieuwsgierigheid. Echter behoedzaam zoals de aard van het beestje wel is wil ik gerust toegeven dat er tussen de afgebroken grafplastiek zich nog graven bevonden die voor renovatie vatbaar waren en dus aan de sloophamer hadden kunnen ontsnappen. Ik ben mij bewust van het feit dat hierin juist de gevoeligheden in het discussiepunt geankerd liggen. Maar zeg eens, wie geeft antwoord, wie durft kleur bekennen? Ontegenzeggelijk zou het herstel van de voornoemde tussenliggende monumentale graven de gemeenschap tienduizenden euro's hebben gekost. Dit gegeven geprojecteerd op de nog honderden andere grafmonumenten, weet van éénzelfde onderscheidende hoedanigheid, zal ongetwijfeld een kostenfactor betekenen die op geen enkel ogenblik door een verantwoordelijk Bestuur kan opgehoest worden. Temeer dan nog dat op het ogenblik van afbraak de begraafplaats of in het andere geval uitzonderend grafplastiek niet het voorwerp uitmaakte van bescherming. Het Plaatselijke Bestuur kon dus niet rekenen op een enige toelage tot renovatie door de Hogere Overheid, lees van subsidies.

Alles op een rij zettend kun je stellen dat er nood is aan een mentaliteitswijziging! Geen blindheid die enkel verloren tijd en verval baart. Stop met verzet tegen elke handeling die enige stijlwijziging meebrengt van aanpak om van deze half beschadigde of ruïneuze begraafplaats toch nog iets te maken. Behoudzucht en weigering tegenover elke broodnodige ommekeer van de situatie is een foute houding die vroeg of laat zich vertaalt in een absoluut einde en verlies van wat vandaag nog overeind blijft aan waardevolle grafplastiek die gelegen is op de oudste begraafplaats van Oostende.

Captain William Davies EVANS 1790 – 1872.

Vandaag, 10 mei 2000, ziet men nog slechts een open genivelleerde leegte waar ooit de graven van de Britse Kolonie zich bevonden en telkens opnieuw, doet deze mij denken aan de afbraak. Met een lichte ironie zeg ik tegen mevrouw Susan PLAYDON dat het terrein zelfs weigerachtig staat tegenover onkruid. Een lege ruimte tegenover het kluwen van gebroken graven in de rondte die zo kenmerkend is voor deze begraafplaats.

Ietwat terughoudend, zich verontschuldigd voor een eventuele taalbarrière en met een vriendelijkheid die men nog slechts uitzonderlijk vindt, had mevrouw Susan Ann PLAYDON zich op mijn catacombeachtige kantoortje op de begraafplaats aan de Stuiverstraat aangemeld. Zij maakte mij onmiddellijk duidelijk dat de naam "PLAYDON" deze van haar man was en dat 'her name of birth "EVANS" is. Zij en haar man waren naar Oostende gekomen om het graf op te zoeken van haar "Great Great Great, Great Uncle, Captain William Davies EVANS". Haar vader, 'Davis Owen EVANS', was bezig het levensverhaal van deze laatste te reconstrueren. Het leven van Captain EVANS (5) was van een zo uitzonderlijke en buitengewoon verloop dat het ondenkbaar zou zijn deze aan de vergetelheid der tijd toe te kennen. Het zachte glooien van d'r glimlach zag ik plaats maken voor verwondering toen ik stelde tot, mijn intense spijt, dat het grafteken van Captain EVANS niet meer was. Geen enkele foto, geen enkel ornament, er was slechts leegte.

Met een bijna calvinistisch schuldgevoel beloofde ik haar om alles in het werk te stellen om eventueel nog bestaande sporen van de aanwezigheid van 'EVANS' in Oostende op te zoeken. Wat meteen ook gebeurde. Ik was ontstemd, teleurgesóótelnd toen ik vrij vlug vaststelde dat mijn zoektocht onvermijdelijk resulteerde in een groot ehech. Niets, helemaal niets. Op het kantoor van de begraafplaats vond ik slechts een nagenoeg onbetekenende fiche. Vermoedelijk nog opgemaakt door de Kerkhofbewaarder Kamiel Wittevronghel op basis van het aanwezige grafmonument en waarop niets meer dan de naam 'Evans William' en zijn overlijdensdata '03 augustus 1872' waren genoteerd. Hoe summier deze gegevens ook waren, ze gaven mij de mogelijkheid om mijn zoektocht verder te zetten in de registers van de burgerlijke stand; m.n. overlijdensregisters. In de tienjarige tabellen vond ik al vlug wat ik zocht; het inschrijvingsnummer 244: de aangifte van het overlijden van William Davies EVANS. De akte (6) was opgemaakt op 4 augustus 1872. De dag na het overlijden. De aangifte gebeurde door de zoon van de overledene, tevens 'William EVANS' genaamd, negenendertig jaar oud, handelaar (négociant), wonende in London en door Robert JUKES, geestelijke van de anglicaanse kerk. Uit de aangifte kon ik verder nog uitmaken dat betrokkene was overleden op 3 augustus 1872 om 18H00 op het adres Christinastraat nr. 89. Hij was gedomicilieerd in Castle Pill bij Milford Haven in Pembroke waar zijn echtgenote Marie-Thérèse DUNEAN woonde. Een kopij van deze overlijdensaangifte + vertaling werden opgestuurd naar Susan PLAYDON samen met enkele foto's die ik vóór de afbraak van de ondertussen berucht geworden grafplastiek had genomen. Veel was het niet! Het gaf in elk geval wel aan hoe bouwvallig de site erbij lag. Susan en haar vader betuigden hun dank door zelf een beknopt overzicht op te sturen van de levensloop van Captain EVANS. Ook stelden zij de vraag of ik de mogelijkheid wilde onderzoeken om op de plaats waar het graf had gestaan een herdenkingsplaat op te richten. Een antwoord dat ik haar tot vandaag schuldig moet blijven. De reden was dat de concessie vervallen (in tijd) was en dat dit onherroepelijk het definitieve einde betekende van de vergunning. Eerlijkheidshalve dient hierbij gezegd dat het op dat ogenblik gevoelig lag mede door de afbraak zodat elke beweging in die richting wijselijk achterwege gelaten werd. Vandaag en slechts omdat de storm is gaan luwen kan dit misschien wel. Zal de huidige Schepen, mevrouw Nancy BOURGOIGNIE, hiervoor ontvankelijk zijn? Een voorstel tot oprichten van een herdenkingsstele kan overwogen worden. Een, met gekende redenen omkleed, voorstel kan met beide handen onthaald worden maar ook eenvoudig geweigerd. Vraag je niks, dan heb je niks moet de leuze zijn!

Maar laten we het nu uiteindelijk hebben over: 'Captain William Davies EVANS'?

Uit navraag en onderzoek weet ik dat er maar weinigen zijn die een antwoord kunnen geven. In elk geval ken ik er toch ééntje (niet persoonlijk). Eerder toevallig vond ik een artikel uit de "Krant van West-Vlaanderen", d.d. 15 juni 2001, waarin een zekere heer José VANDEKERCKHOVE, Voorzitter van de Koninklijke Oostendse Schaakkring (KOSK), meldde dat hij in september van hetzelfde jaar ging starten met een schaakacademie genaamd: 'Captain EVANS'. Met de oprichting van deze schaakacademie, waarbij gediplomeerde lesgevers zouden ingeschakeld worden, ligt het in de bedoeling, in het kader van vernieuwde jongerenwerking, om jongeren meer aan te zetten tot schaken.

EVANS, een Britse zeekapitein-schaker met faam. Evans een schaakfenomeen dus? Maar wat laat Susan Ann PLAYDON over deze mysterieuze persoonlijkheid weten? Het verhaal gaat:

Evans werd geboren op 27 januari 1790 op de Musland Boerderij in de parochie van St. Dogwell, in Pembroke, Wales, als eerste zoon van het echtpaar John EVANS en Mary DAVIS.

Aanvankelijk zal het de bedoeling geweest zijn dat William het landbouwersvak van zijn vader zou voortzetten. Echter komt hier verandering in wanneer de familie EVANS-DAVIS, rond de eeuwwisseling, naar Castle Pill verhuisde. Castle Pill was de naam van één van de vele inhammen van Milford Haven. Maar 'Castle Pill' stond ook als naam van een herenboerderij waar de ouders van William gingen werken. Ongetwijfeld zal daar de passie voor het zeemansleven bij de jonge William een aanvang vinden. Niet onbelangrijk is hierbij dat de eigenaar van Castle Pill Boerderij een zekere Colonel GREVILLE was. Deze laatste was een neef van Sir William HAMILTON. Sir William HAMILTON was dan weer de echtgenoot van 'Emma'. Emma Hamilton die de geschiedenis zal ingaan als Lord NELSON's Emma. Jazeker, de minnares van niemand minder dan Admiral Lord NELSON, de omzeggens meest gevierde Britse nationale held. Hij was het die met 'the Battle of Trafalgar' de wereldpositie van Brittannië definitief vestigde. Door zijn overwinning, waarbij hij overigens het leven liet, zal Engeland definitief de controle verwerven over de wereldzeeën en zodoende uitgroeien tot een onvergelykbare wereldmacht die wel meer dan een eeuw lang onveranderd zal blijven.

In 1804, William EVANS is dan amper '14 jaar' oud, verlaat hij het ouderlijke huis en gaat in zeedienst. Was hij onder indruk van het fenomeen 'NELSON'; kon hij zich beroepen op de omgeving waar zijn ouders waren tewerkgesteld? Van deze periode in zijn leven weet men niet veel: 'He served his country until the Napoleonic war ended in 1815'. Een vermoeden gaat dat de Britse Royal Navy in 1804 niet enkel een intense rekrutering op punt stelde, men was ook met de dringende noodzakelijkheid bezig de oorlogsvloot uit te breiden. Overigens wist men goed dat Frankrijk, m.n. Napoleon met zijn oorlogszucht en veroveringsdrang, duidelijk plannen had om het kleine eiland te veroveren. Het was een precaire situatie wanneer bleek dat Spanje nu ook een verbond sloot met Frankrijk. Op het vasteland stond enkel Oostenrijk niet vijandig tegenover Engeland. Men zegt dat The Royal Navy, in die dagen, de mogelijkheid bood aan ambitieuze mensen tot een snelle en grote carrière. De confrontatie bleef niet uit. Op 21 oktober 1805 was het zover. Met de 'The Battle of Trafalgar' werd het pleit beslecht. Zesduizend Franse en Spaanse soldaten verloren het leven of werden gewond. Ook aan Britse zijde was voor 1700 manschappen hetzelfde lot beschoren. Negentien vijandige schepen werden veroverd, één gezonken. Door the Battle of Trafalgar verkreeg de Britse vloot de controle over de wereldzeeën.

Na 1815 vervoegt William EVANS het postdepartement. In 1819 had hij de rang van kapitein bij de zeilpakketboten, varende tussen Milford en Waterford. Waarschijnlijk leerde hij het schaakzetten rond 1818. In die periode maakte hij kennis met Luitenant Harry WILSON. Deze laatste was één van de meest gerenommeerde schaakspelers van zijn tijd. De invloed die WILSON op EVANS had is

niet te ontkennen. Tussen 1820 en 1826 hebben beide zich in menig schaakpartij gemeten waarbij EVANS aanvankelijk het onderspit moest delven. Overigens en gelukkig maar is het beloop van veel van deze schaakpartijen tot vandaag de dag behouden. Rond 1824, terwijl hij het bevel voerde over een staatspost stoomboot, eigendom van de P & O Steam Company, bedacht EVANS de "Evans Gambiet" (7) door dewelke hij beroemd werd. De schaakbroederschap had over hem een hele hoge dunk en hij speelde veel belangrijke matches. In 1864 speelde hij zelfs schaak in Oostende met Groot-Hertog Constantijn, zoon van Tsaar Nicolas van Ruslan. Hij reisde hiervoor gedurende een week iedere dag van Brugge, waar hij toen woonde, naar Oostende.

Er wordt verondersteld dat William Davies EVANS aan de basis ligt van het driekleurige lichtstelsel (wit/groen/rood) voor schepen om nachtelijke aanvaringen op zee te vermijden. Voor dit idee kreeg hij van de Britse regering een beloning van £. 1500. En in 1865 ontving hij hiervoor een waarderingprijs van £. 200 van Tsaar Nicolaas van Rusland alsook een gouden chronometer met de inscriptie: "To Mr. Evans from the Russian Fleet".

In 1840 beëindigde EVANS zijn 'zeecarrière' wegens slechte gezondheid en werd hem een pensioen toegekend. Eens met pensioen zou hij gaan reizen op het vasteland en hij keerde in 1842 terug naar Engeland. Waarschijnlijk heeft hij dan in Londen gewoond, waar hij nog altijd schaak speelde en in 1845 deel nam aan het eerste schaakspel per telegraaf.

Zijn latere jaren schijnt hij doorgebracht te hebben op het vasteland, meer bepaald in België, waar hij in Brugge en later in Oostende woonde. Het is in Oostende dat hij overleed en dan ook begraven werd op 't oud kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg. Op 16 januari 1997 werd zijn grafmonument door de dienst 'Begraafplaatsen' afgebroken; zijn stoffelijke resten rusten er nog steeds.

Op zijn verdwenen grafmonument stond te lezen:

*" To the sacred memory of William Davies Evans, formerly Commander in the Post Office and Peninsular and Oriental Steam Services; Superintendent in the Royal Mail Steam Company, and inventor of the system of tri-coloured light for shipping.
Also well known in the Chess World as the author of the Evans' Gambit"*

Legende:

(1) De Stedelijke Commissie Grafmonumenten:

- In 1993, neemt de toenmalige Schepen Maurice Quaghebeur het initiatief om een stedelijke commissie voor graftekens en grafmonumenten op te richten. In de stadsbegroting, dienstjaar 1994, wordt hiervoor zelfs een bedrag ingeschreven van 300.000,00 frank (€ 7,436.805). Een bedrag dat overigens nooit zal gebruikt worden en die vandaag bij de opmaak van begroting niet meer wordt ingeschreven. Het initiatief tot oprichten van een dergelijke commissie kwam er naar het voorbeeld van Brugge (niet Gent). Daar had men al jaren geleden een dergelijke commissie opgericht. Begin de jaren negentig kon deze Commissie en met rechtmatige trots al een rijkelijk geogst resultaat voorleggen. Het resultaat van op zowel een planmatige als gedurfde wijze een keuze te maken tussen het aanbod van grafplastic, gehandhaafde criteria (architecturale waarde, heemkundige betekenis) en een gerechtvaardigd financieel beleid. Eén van de fameuze maatregelen is bijvoorbeeld het opnieuw ingebruikstellen van oude monumentale graven. De stoffelijke resten worden verwijderd en de nieuwe concessionaris verbindt zich om het grafteken te herstellen en te onderhouden.

- Het doel van de commissie is het verstrekken van advies (= geen beslissingsrecht) m.b.t. de grafplastic waarvan het voortbestaan in het gedrang komt. Dit laatste heeft betrekking tot zowel lopende als vervallen concessies (in tijd). De commissie zal die grafmonumenten

aanduiden die omwille van hun merkwaardigheid voor behoud in aanmerking kunnen komen (geheel of gedeeltelijk).

(2) Zie bijlage – Bericht van aanplakking

(3) Zie bijlage – Nota René DEFLOOR

(4) Zie bijlage – foto's –

(5) Zie bijlage – Foto van Captain William Davies EVANS

(6) Zie bijlage – Kopie overlijdensakte

(7) Evans Gambiet: → The Evans gambit

- Volgens Van Dale: Schaakzet waardoor reeds bij de opening één of meer pionnen opgeofferd worden, teneinde een kansrijke aanval te kunnen opzetten.
- De 'Evans-gambit' wordt wel eens smalend de romantische schaakopening genoemd verwijzend naar de Europese levensstijl van de eerste helft van de negentiende eeuw waarbij 'gevoel en verbeelding' op de voorgrond traden. Hierbij offert Wit een pion voor een snelle ontwikkeling en kansen op koningsaanval. Zwart kan het gambiet weigeren met 4...Nb6, maar principieel is natuurlijk 4...Bxb4. Na 5.c3 komen er voor zwart drie zetten in aanmerking: 5...Lc5, 5...Le7 en 5...La5; waarbij moet gezegd dat 5...Lc5 nauwelijks wordt gespeeld. Deze opening, een variant op de Italiaanse 'Giuoco Piano, wordt naar Captain Evans genoemd omdat hij de ontdekker is van de opening. Jarenlang deed men een beetje laatdunkend over dit gambiet. Men zegde: een lastig gambiet, een vervelend gambiet, maar bij goed tegenspel volkomen ongevaarlijk voor zwart. Dit was tot aan de jaren negentig de heersende opinie betreffende deze opening. Tegenwoordig wordt het 'Evans-gambiet' terug au sérieux genomen. Dit nadat Gary KASPAROV het aan zijn repertoire had toegevoegd. In 1995 versloeg deze laatste, met een scherpe variant, zowel Jeroen PIKET als Vishy ANAND. Men zegt dat beiden er op geen enkel ogenblik nog aan te pas kwamen.

**AKTE VAN BEKENDMAKING
omtrent het behoud van een
destijds toegestane
altijddurende grondvergunning**

De Heer Burgemeester van de Stad Oostende vestigt er de aandacht op dat, ingevolge de wet van 20.7.1971, het recht op behoud van deze concessie afhankelijk is van een aanvraag tot hernieuwing.

Om in aanmerking genomen te kunnen worden, moet de aanvraag door een belanghebbende worden ingediend bij de dienst van de Burgerlijke Stand ten Stadhuize (gelijkvloerse verdieping).

De Burgemeester,
J. PIERS.

(2) In uitvoering van het KB van 20 juli 1971, lees de Wet op de begraafplaatsen en lijkbezorging, in het bijzonder het artikel 9, werd via aanplakking op grafmonumenten en aan de inkom van de begraafplaats, aan alle belanghebbende gemeld dat hun grafconcessie het voorwerp uitmaakte van terugname indien geen hernieuwing werd aangevraagd binnen het wettelijke gestelde termijn. Hierboven de tekst die toen op de grafmonumenten zijn aangebracht.

STAD OOSTENDE

Stadhuis
Leopold II-laan, B-8400 Oostende
Tel. 059 / 80 55 00 Fax. 059 / 80 65 47

Begrafenisdienst / R.D.

Oostende 07.03.1996

Betreft: Begraafplaats Nieuwpootsesteenweg

Bijlage : 1 plan

Aan de heer E. TULPIN
Schepen
BBS en Begrafenisdienst.

Mijnheer de Schepen,

Hierbij de opgave van een eerste aantal concessies (daterende tussen 1860 en 1936)
waarvoor geen verlening werd aangevraagd (art. 9 van de wet van 20 juli 1971)
en dan ook vervallen zijn (laatste alinea van het art. 9)
Deze concessies kunnen dus verwijderd worden.

Perk 2

de concessies 02.06.02 (Irving)	
03 (Deanstbach)	
04 (Stranach)	
06 (C�ape)	
07 (Stephens)	
08 (Dewynter)	
de concessies 02.08.11 (Morsen)	02.08.41 (Huxley)
27 (Stephens)	42 (Harrington)
28 (Straetfield)	43 (Class)
29 (Seymour)	44 (Hopkinston)
30 (Webster)	46 (Fletcher)
31 (Webster)	47 (Pelling)
32 (Hapkinson)	
33 (Driesch)	
35 (Windsor)	
37 (Lovell)	
38 (Killick)	
39 (Evans)	
40 (Penicke)	

Het hoofd van de Begrafenisdienst,

R. Defloor

(bijlage 3)

*Overzichtsfoto van de befaamde site
(voor afbraak)*

→ *Monumentale grafplastiek (?)*

(bijlage 4.1)

Nog van dat monumentale grafplastiek

→ *Voor herstel vatbaar (?)*

(bijlage 4.2)

Grafmonument van William EVANS

→ *Mevrouw Susan Ann PLAYDON (Susan EVANS)*

(bijlage 4.3)

Captain William Davies EVANS

(bijlage 5)

door Emile SMISSAERT

Wij gingen ten overvloede te rade bij Daniël FARASYN (+ 1998):

“(…) Op Driekoningendag bakten weleer de huismoeders een grote taart waarin één boon stak; ze sneden en verdeelden de taart onder de huisgenoten en hij of zij die de boon onder de tanden kreeg, was de “Koning”.

In vroegere tijden (...) kwamen op 6 januari 's avonds de vooraanstaanden van de Stad (burgerlijke, kerkelijke en militaire overheden) samen “*omme den Coninck te trekken*”. Deze traditie werd ook in Oostende in ere gehouden (...) hetzij in de Stadsconciërgerie, hetzij in een of ander belangrijk estaminet, en dit altijd op stadskosten (...).”

Het eerste, hierboven geschetste feest greep plaats op 6 januari 1605, 400 jaren geleden en vlak na het Beleg! FARASYN las in de rekeningen van Stad:

“Up den VIe January 1605 verteert ten huuse van de voorseyde Pr. Gabriel dit was de “*weert in de Drye Ghebroeders*” - als mynheeren de deken pastoor ende van der wet vergadert waren omme te trekken den Coninck”.

Kosten: in 1605 27 P. 14 sch.
in 1607 84 P
in 1608 reeds 152 P.P.

Gelet op de precaire financiële toestand van dit om zo te zeggen stuk geschoten stadje aan zee, lokte dit een reactie uit van de “*Commissarissen van de Regering*” die “ordoneren dat men van nu voortaan versparen zal in deze therynghe (...) regard nemende up de groote armoede deser stede up pyne van radiatie”. Maar even goed kan men m.i. afleiden, dat dit gebruik nog van vóór het Beleg dateert en dat dit feest de mensen van toen nauw aan het hart lag. Deze traditie van het vieren door het Stadsmagistraat van Driekoningen is in de loop der tijden, wanneer weet niemand (ook speurneus FARASYN niet), in onbruik geraakt.

FARASYN's artikel (1), einde 1978 gepubliceerd in ons tijdschrift, trok de aandacht van en genoot bijval bij het toenmalig Bestuur van “De Plate”:

“(…) Dhr. DREESEN (secretaris) stelt voor deze traditie in ere te herstellen t.g.v. het Jubileumjaar 1979 (= 25 jaren “De Plate”). Na een uitgebreide bespreking gaat de Raad akkoord dit te doen in samenwerking met de VVF, afd. Oostende (...). Dhr. DREESEN zal de nodige contacten opnemen ten einde dit initiatief een maximum aan welslagen te garanderen”.

Uitgenodigd werden: Burgemeester, Schepenen en Secretaris; de Deken van de Hoofdkerk; de Plaatscommandant. In het lokaal van de VVF-Oostende op zaterdag 6 januari 1979.” “Geserveerd zouden worden: een taart met boon, ten einde de koning van de dag te kunnen verkiezen; de nodige Jerez in droge en golden kwaliteit” (2). December 1978: “(...) Dhr. VAN ISEGHEM zal nader contact opnemen met dhr.DREESEN i.v.m. taart en drank. Dhr. KLAUSING zal zorgen voor een kroon in verguld karton” (3). Nog een maand later, januari 1979, toen het feest plaatsgegrepen had: (...) Uitstekend geslaagd. Er waren een vijftigtal aanwezigen o.w. drie schepenen, de Plaatscommandant, vertegenwoordigers van drie broederverenigingen en een vijftiental

persmensen”, aldus organisator Jan B. DREESEN (+ 1997) die zoveel duurzaam voor “De Plate” voortgebracht heeft, in samenwerking met anderen.

Voorzitter Auguste VAN ISEGHEM kwam nog eens op deze gebeurtenis terug;

“(…) Onze Schepen van Openbare Werken, dhr. Julien GOEKINT, “trok” zich met glans “tot den Coninck” (...). De belangstelling die de genodigden (...) opbrachten, alsmede de weerklink die de Pers aan het gebeuren gaf, is ons (...) een hart onder de riem” (5).

In 1997, door een speling van omstandigheden, werd Jan DREESEN zelf voor één avond “koning” in ons toenmalig Heemmuseum op het Wapenplein en verhieft zijn Rosy tot “koningin”. “Je moet maar durven”, om één van zijn typische zegswijzen te gebruiken!

Tot op heden wordt dit “schoon gebruik” in onze Kring gevierd, maar het was nodig de “memorie” van menigeen op te frissen, me dunkt.

Op vrijdag 7 januari 2005, op één dag na precies 400 jaar later, mocht “De Plate” als gastvrouw fungeren voor drie collega’s die jaarlijks om beurt wisselen: VVF-Oostende, Heemkring “ ‘t Schorre” - Stene en Heemkring “Ter Cuere” - Bredene. Aan ruim 50 genodigden werden stukken taart geserveerd. Koen VERWAERDE, een “jongere” van “De Plate” trof de boon aan en nam, te midden van de genodigden in de “Daniël Farasynzaal”, diens echtgenote Mevrouw Gilberte FARASYN-SCHEPENS tot “Koningin”. Wij aanwezigen deelden in de paar uren durende, gulle vreugde van beide feestelingen.

En zeg nu zelf: speelt het toeval soms niet ongevraagd mee bij het beramen en het uitwerken van onze vernuftige plannen?

NOTEN

- (1) D. FARASYN: Driekoningenfeest ... een teloorgegangene stadstraditie, in: De Plate; jrg. 7, nr. 12, december 1978, p. 179-180.
- (2) Notulen R.v.B. De Plate; 9de verg. d.d. 26 november 1978, p. 4.
- (3) Notulen R.v.B. De Plate, 10^e verg. d.d. 22 december 1978, p. 3.
- (4) Notulen R.v.B. De Plate, 1ste verg. d.d. 18 januari 1979, p. 3.
- (5) De Plate (tijdschrift); jrg. 8, nr. 2, februari 1979, p. 44.

OPROEP

Het Bestuur van De Plate doet een oproep tot zijn leden.

Wij zoeken zaaltoezichthouders (M/V) (minimum 18 jaar) om ons Museum te helpen open houden.

Eventuele kandidaten kunnen zich aanbieden in de balie van het Museum

De openingsdata en -uren staan vermeld op de achterkaft.

DE EERSTE TWEE BESTUURSVERGADERINGEN VAN "DE PLATE"

door Omer VILAIN
die op de stichtingsvergadering aanwezig was

We hebben toch nog de korte verslagen van de eerste twee vergaderingen van "De Plate", evenwel in bondige vorm, kunnen terugvinden.

Daar er bij ons weten geen andere sporen zijn van die oprichting, menen wij er goed aan te doen die hierna als klein historisch materiaal van onze vereniging weer te geven.

De eerste vergadering gebeurde op uitnodiging van Ary SLEEKES die naar een 36-tal personen een officiële postkaart eigenhandig schreef om hen uit te nodigen om op de stichtingsvergadering van de "Oostendse folklokring" aanwezig te zijn (1).

We laten hierna die twee eerste verslagen volgen:

1ste Vergadering op zondag 21 november 1954 om 10 u.

De vergadering ging door in de herberg "De Bierkelder" in de Christinastraat (naast "De 3 Sleutels").

Ary SLEEKES legde aan de 36 opgekomen aanwezigen uit wat het doel van die "folklorevereniging" zou moeten worden. Als benaming stelde hij voor "Oostendse folklore-kring De Plate", dit naar de spotnaam die de Oostendenaars hadden, namelijk "Oostendse Platen".

Alle aanwezigen waren het met dat voorstel eens; zo ook met het vooropgestelde doel. Daarop stelde hij de mogelijke samenstelling van het Bestuur voor dat "De Plate" zou leiden:

Hoofdman: Ernest DE TAEYE; Ere-Majoor.

Secretaris : Willy LAFORCE, Stadsbediende.

Archivaris-Penningmeester: Ary SLEEKES, Leraar op rust.

Commissarissen: Frank EDEBAU, Stadsbibliothecaris-Conservator.

John HERMANS, Journalist.

Florimond CORSELLIS, Musicus en leraar Conservatorium.

Ere-Voorzitter: Kapitein Eugène BLONDÉ, die niet aanvaardde.

De voorgestelde bestuursleden werden door de aanwezigen met handgeklap aanvaard.

Voor de volgende vergadering werd voorgenomen om een grote poging te doen om ook aan de nieuwe leden van "De Plate" duidelijk het doel van de kring te laten kennen, waarbij o.a. oude Oostendse kinderliederen en -gedichtjes zouden vastgelegd worden opdat deze niet voor eeuwig in de vergetelheid zouden komen. Zo ook met de herinnering aan de oude volksberoepen en volkstypes. Hierbij werd gedacht aan "Pietje Flacon", "Mietje Krutje", "Siesje Macaron" of "Jules de Klienker" en vele anderen.

Tenslotte opperde Ary SLEEKES nog de wens, dat in het nog te bouwen Feest- en Cultuurpaleis twee à drie lokalen zouden vrijgehouden worden voor Oostendse folklore, volkskunde en volkskunst.

Er werd overeengekomen om het lidgeld van "De Plate" op 30 Fr. per jaar vast te stellen (2).

In een goede sfeer werd de vergadering om 12u15 geheven. Vijf leden van de lokale pers waren aanwezig (3).

2de Vergadering op zondag 16 december 1954 om 10 u. in "De Bierkelder", Christinastraat.

De vergadering werd geopend door Hoofdman Ernest DE TAEYE die de 28 aanwezigen verwelkomde, onder wie Frans VAN CAILLIE, Schepen van Toerisme en Feestelijkheden en André CHOCQUEEL, kust-archeoloog uit Raversijde.

De voorzitter vroeg dat in de eerste tijd volgende leden een voordracht voor de geïnteresseerden zouden willen houden. Ary SLEEK: wat is Oostendse folklore? Florimond CORSELLIS: de historiek van "Het Loze Vissertje" met medewerking van dit gelijknamig Oostends koor.

Verder werd medegedeeld dat in de toekomst kleine uitstapjes zouden ingericht worden om in contact te komen met andere folkloerverenigingen en musea.

Het Bestuur stelde ook voor om aan het Oostendse Stadsbestuur te vragen om als volwaardige Culturele Vereniging erkend te worden.

Schepen VAN COILLIE drong erop aan dat er werk zou gemaakt worden opdat een volwaardig boek over de geschiedenis van Oostende zou geschreven worden. Hij voegde er aan toe: "Maar het mag geen 'camelot' zijn, zodat het in alle Oostendse scholen zou kunnen gegeven worden!".

Alle gedane voorstellen werden aangenomen en de vergadering werd geheven om 12u15 nadat Hoofdman DE TAEYE aan alle aanwezigen een Gelukkig Kerst en Nieuwjaar toewenste en hoopte op een lang leven voor "De Plate".

- (1) Een uitnodigingkaart is nog aanwezig in het archief van het museum van "De Plate" (gift Omer VILAIN).
- (2) Een eerste lidkaart van 1955 is aanwezig in het archief van het museum van "De Plate" (gift Omer VILAIN).
- (3) Een paar lokale weekbladen gaven in die tijd een bondig verslag over die twee vergaderingen.

De Prijs Louis Paul Suetens

De tweejaarlijkse Prijs Louis Paul Suetens bekroont een vernieuwende studie of project dat de kwaliteit van de leefomgeving bevordert. Het begrip leefomgeving wordt ruim geïnterpreteerd en heeft betrekking op de aandachtsvelden milieu, ruimtelijke ordening, bouwkundig, landschappelijk, natuurlijk, roerend en immaterieel erfgoed.

Voor de editie van 2005 is het thema "Archeologie van prehistorie tot eind 20ste eeuw".

Kunnen worden ingediend:

- recente **studies** opgesteld in het Nederlands;
- **projecten op het terrein**, in Vlaanderen;
- de **combinatie van een studie en een project** dat ermee verbonden is.

Aan de prijs is een bedrag van 5.000 euro verbonden.

Het volledig reglement kan ingezien worden aan de balie van het Museum.

90 jaar oud en springlevend.

Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 2)

door Michaël-W. SERRUYS

Van de Eerste Wereldoorlog tot de piramide van Mon de Goeyse

De Eerste Wereldoorlog had grote gevolgen voor het Leuvense studentenleven. Op uiterlijk vlak kwam er na de oorlog sterk protest tegen de Duitse petten en linten. Deze eerste werd dan ook verboden door de academische overheid. De Duitse petten werden door de Vlaamse studenten vervangen door de Franse studentenbaretten, ook wel flat genoemd. Ook de linten werden minder gedragen. Pas in de jaren '30 kwam de Duitse pet weer terug, onder andere bij het KVHV. De streekgebonden studentenclubs gingen van hun kant meer en meer het 'potje' (ook wel tonnetje of cerevis genaamd) dragen, dat ze heden ten dage nog altijd dragen. Een ander gevolg van de anti-Duitse stemming na de oorlog was het verdwijnen van AstV Lovania. Maar ook op innerlijk vlak waren de gevolgen groot. Veel studenten waren in 1914 opgeroepen, onder andere ook August Nassel, en hadden zo de verschrikkingen van de loopgraven en de ongelukkige taaltoestanden aan het front meegemaakt. Toen deze studenten na de oorlog weer hun studies vervolgden waren zij volwassener, maar ook veelal radicaal Vlaamsgezind geworden. Zij begonnen zich actief in te zetten voor de Vlaamse zaak, onder andere voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Hun ernst botste echter met de studentikoze onschuld van de nieuwe studenten. Verschillende studentenclubs, zoals Moeder Meense kregen met dit probleem te maken. Het is goed mogelijk dat hetzelfde bij Moeder Oostendse gebeurde, want de heroprichting door Joseph Bouckaert in 1920 hield enkel stand tot 1922. Vermoedelijk verdween de Oostendse door innerlijke twisten van het toneel, om pas in 1925 voor de tweede keer heropgericht te worden door een zekere B. Coene.

In de jaren '20 zou het studentenleven in Leuven een grote mate van baldadigheid kennen. Aan de ene kant de 'bierflaminganten', zoals de meer op ontspanning gerichte studenten in de streekgebonden clubs werden genoemd, en aan de andere kant de radicaal politiek geëngageerde Vlaamse student van het KVHV. De eersten brachten hun tijd stijlloos door op café met drinken en daarna al rollend op straat, terwijl de tweede heftig ijverden voor de vernederlandsing van de universiteit van Gent. Het kwam dan ook regelmatig voor dat de Vlaamse studenten slaags geraakten met de politie of met Waalse studenten. De radicale sfeer in Leuven zou echter vanaf het einde van de jaren '20 veranderen dankzij de geleidelijke vernederlandsing van de Gentse universiteit. Dit had tot gevolg dat de meest radicale Vlaamse studenten de, in die tijd nog Franstalige, Leuvense universiteit verlieten. Voor de verspreiding van de Leuvense studententradities was dit heel belangrijk, want deze vonden nu definitief hun doorgang in Gent. Via Gent zouden deze tradities, voornamelijk na de Tweede Wereldoorlog zich verspreiden in de West- en Oost-Vlaamse hogescholen.

Ook aan het bierflamingantisme kwam een eind door de komst van een derde belangrijke studentenleider, Mon de Goeyse. Deze studentenleider zal erin slagen om de ideeën van Rodenbach en Vanden Eynde te institutionaliseren. Dit door eveneens te putten in de rijke Duitse studententradities. De Goeyse slaagde erin om een bestuurlijke piramide in het leven te roepen, waarmee hij heel het Leuvense studentenwereldje kon ordenen. Bovenaan, als overkoepelend orgaan, staat het KVHV. Het KVHV vertegenwoordigt de Leuvense studenten naar buiten toe en verwoordt eveneens hun katholieke en Vlaamse inslag. Op studentikoos vlak wordt in 1929 het Seniorenkonvent opgericht. Het Seniorenkonvent, beter bekend als het SK, bestaat uit alle senioren van alle Leuvense streekgebonden studentenclubs en de senioren van de vijf gouvildes of

provinciale overkoepeling. Aan het hoofd staat de Senior Seniorum, in Leuven kortweg SS genoemd. Deze is meteen ook van rechtswege vice-preses van het KVHV. Dankzij deze reorganisatie kon het SK het Leuvense clubleven superviseren, zodat alles geordender en gelijkvormiger verliep. Het had zo'n grote uitstraling op het studentenleven in en buiten Leuven, dat in 1934 het SK Ghendt werd opgericht. Naar analogie met het studentikoze besluit De Goeyse hetzelfde te doen voor onderwijszaken. In 1936 werd het Faculteitenconvent opgericht. Het Faculteitenconvent was de structuur waarin alle afgevaardigde studenten per faculteit bij elkaar kwamen. De bestuurlijke piramide van De Goeyse bood een oplossing voor het aanpakken van het baldadige bierflamingantisme.

Behalve de reorganisatie van het bestuur besloot De Goeyse ook het clubleven weer stijl en traditie te geven. Ook nu weer haalde hij de inspiratie in het Duitse studentenleven. Deze inspiratie was van romantische aarde en zeker niet ideologisch. De bloei die het Leuvense studentenleven in de jaren '30 meemaakte, stak schril af tegen de toestand in Hitlers Duitsland waar de Burschenschaften vanaf 1935 verboden werden. De Goeyse pogde stijl en traditie te bekomen via de heroprichting van AstV Lovania, maar dit plan mislukte. Het lukte echter wel met de Brusselse studentenclub Bezem Brussel waar De Goeyse senior van was. Door stijlvol de Duitse clubregels of Bierkomment te volgen werd deze club een voorbeeldclub in Leuven. Veel studentenclubs gingen dit voorbeeld volgen, ook al omdat *Ons Leven* veel aandacht aan de Duitse Bierkomment besteedde.

De laatste grote ingreep van De Goeyse in het studentenleven was de Studentencodex. De Studentencodex, bijbel van elke Leuvense student, bestaat uit drie delen. In het eerste deel staan alle studentenclubs, met hun clublied, kleuren en monogram. Voor veel clubs moest De Goeyse zelf het monogram of de kleuren verzinnen, zo onordelijk was het Leuvense studentenleven toen. Het tweede deel of de blauwe bladzijden van de Studentencodex bestaan uit de Vlaamse Bierkomment of regels die een studentenclub moet eerbiedigen bij een cantus, een doop, een ontgroening en andere dergelijke officiële gelegenheden. Ook staan hier de regels over de te dragen petten en linten. Zo staat bijvoorbeeld precies beschreven welke afmetingen de linten moeten hebben. Het derde deel is eigenlijk een liederenboek. Met de club- en officiële liederen zijn er in de Studentencodex ruim een 600-tal liederen! De Goeyse had eindelijk de oude idealen van Rodenbach en Vanden Eynde gerealiseerd, namelijk door het gildeleven te grondvesten op traditie, stijl, tucht en levenslange kameraadschap. Het zal duidelijk zijn dat, net als in het eerste decennium van de 20ste eeuw, het Leuvense clubleven bloeide!

Ook Moeder Oostendse genoot van het bloeiende studentenleven te Leuven. Op 7, 8 en 9 december 1935 vierde de club het derde lustrum van de heroprichting van 1920. Het feest begon met het opwachten, met fanfare, van de ereleden aan het station te Leuven, waarna een receptie plaats had met porto en dubbele trappisten, gevolgd door vele salamanders en een cantus geleid door senior Romain Vermeire, clubnaam 'Meng'. De volgende dag was er om 11 uur de mis in de St.-Michielskerk met daarop volgend een groepsfoto. Vervolgens marcheerde Moeder Oostendse in vol ornaat voor het politiebureau naar de Jacobskelder voor 'homero-breugheliaans peuzelen' (sic). Het menu bestond uit soep, tarbot met saus, rondsgebraad met worteltjes en erwtjes, een half kieken en vruchten als dessert. Daarna volgde naar aloude gewoonte een rolling naar de 'te verwoesten gewesten'. Op maandag 9 december was er weer een rolling, maar dan per autobus, door West-Vlaanderen. Dit verslag van het derde lustrum van Moeder Oostendse is één van de weinige verslagen die we hebben in haar geschiedenis, maar het is duidelijk dat het de club voor de wind ging [Foto].

Ons leven 48/7 124 (1935)

Het Leuvense studentenleven van de Tweede Wereldoorlog tot 1960

Aan het onbezorgde Leuvense studentenleven kwam een eind met de Duitse inval in mei 1940. Hoewel er in tegenstelling tot de Eerste Wereldoorlog wel college werd gegeven in Leuven, kwam het clubleven wel onder druk te staan. Zo maakte de avondklok en de slechte kwaliteit van het bier het clubleven heel moeilijk. Uiteraard zorgde de Nazi-terreur ook voor slachtoffers onder de clubstudenten. Het was ook gedurende deze moeilijke en zware jaren dat de twee takken van de Vlaamse studentenbeweging geleidelijk uit elkaar zouden gaan groeien. De politieke tak of het KVHV werd door het merendeel van de clubstudenten gezien als pro-Duits, of alleszins niet als genoeg anti-Duits. Na de oorlog was een groot deel van de Vlaamse beweging, waartoe het KVHV zich rekende, gecompromiteerd. Dit had als gevolg dat de clubstudenten, de a-politieke of studentikoze tak, zich meer en meer tegen het KVHV ging keren. Het KVHV slaagde er nog wel een aantal jaren in om de studenten te mobiliseren voor grote politieke acties, zoals bijvoorbeeld tijdens de Schoolstrijd in 1955. Maar alvorens compleet af te brokkelen en te verschrompelen zou de piramide van De Goeyse, of de symbiose tussen de politieke tak (KVHV) en de a-politieke tak (clubstudenten), nog een keer functioneren onder het SK-voorzitterschap (1955-1957) en het KVHV-presesschap (1957-1958) van Jos Mees [Foto].

Weeral moet het Moeder Oostendse voor de wind zijn gegaan op het einde van de jaren '50, want de weinige informatie waar we over beschikken, beschrijft een bloeiende club. Uit de rekeningen van het clubjaar 1960-1961 konden we zien dat Moeder Oostendse 62 leden telde, wat

ongeveer zes keer zoveel is als op het einde van de 20ste eeuw. In hetzelfde werkingsjaar organiseerde Moeder Oostendse vier bals, waarvan twee in het Casino van Middelkerke. Het bal was een belangrijk moment voor een club, want het was hier dat de club aan zijn inkomsten kwam. Gedurende de jaren '50 had het bal van Moeder Oostendse een grote uitstraling aan de kust. Van horen zeggen blijkt dat dit vaak het eerste bal was voor veel meisjes in Oostende en omstreken. Na het bal was het gebruikelijk dat de hele club in smoking, en vriendin in galajurk, de vroegste ochtendmis bijwoonden. Andere activiteiten gedurende het jaar waren cantussen, zwemmen, mosselsoupers, een Carnavalsreis naar Düsseldorf, verklede voetbalmatchen, het lentefeest, een voordracht en de gebruikelijke jaarlijkse activiteiten, zoals de doop, de ontgroening en de Vlierbeekfeesten. Moeder Oostendse moest dat jaar 69.335 Belgische franken neertellen voor al deze activiteiten, wat een aanzienlijk bedrag was in die tijd. Er moet er wel bij gezegd worden dat de inkomsten lager waren dan verwacht en dat Moeder Oostendse met een negatief saldo van 5.773 Belgische frank te kampen had. Het zou niet de laatste keer zijn dat Moeder Oostendse in het rood zou staan!

Het uiteenvallen van de twee takken van de Vlaamse studentenbeweging en Mama's Menopause

Vanaf 1960 zou het KVHV meer en meer worden bestuurd door 'sociaal-progressieve, Vlaams-nationalistische, op clubgebied volkomen inactieve, politiek geëngageerde technocraten', aldus Jos Mees. Mees doelt onder ander op de KVHV-preses van 1959-1960, Wilfried Martens. Het KVHV zal in de jaren '60, onder invloed van de links-progressieve contestatiegolf zichzelf steeds meer gaan verliezen in politieke en ideologische discussies. Wel zal het KVHV nog een grote rol gaan spelen bij de rellen met betrekking tot de splitsing van de Leuvense universiteit in 1968. Terwijl de Franstaligen, met hun Leuven-Waalse studententradities, naar hun nieuwe universiteitsstad Louvain-la-Neuve trokken, verloor het KVHV alle grip op de studenten van de door hen gewenste ééntalig Nederlandstalige katholieke lekenuniversiteit. Het linkse anti-autoritaire en anti-klerikale studentensyndicalisme van Parijs '68 waaide over, zodat men al gauw sprak van Rood Leuven. Dit had als gevolg dat het KVHV zelf verdeeld geraakte in verschillende fracties, te

weten de 'linksen', de 'extreem Vlaams-nationalisten', de 'Vlaamse sociaal-progressieven' en de 'traditionele Vlaamse christelijke studenten'. De eerste en tweede fractie zouden respectievelijk de Marxistisch-Leninistische Beweging en de Nationalistische Studenten Vereniging oprichten, beiden officieus de studentenbeweging van respectievelijk de PvdA en het Vlaams Blok. De Vlaamse sociaal-progressieve studenten zouden grotendeels de overstap maken naar de al bestaande Vlaamse Nationale Studenten Unie of de Volksuniestudenten. Enkel de vierde en laatste groep zou het KVHV voortzetten.

De jaren '60 en '70 waren een gigantische aderlating geweest voor het KVHV. Vóór de jaren '70 waren ongeveer 75% van de Leuvense studenten lid van het KVHV. Na deze jaren zou de aanhang van het KVHV slinken tot ongeveer een kleine 150 (actieve) leden, wat op de hedendaagse studentenpopulatie van 25.000 minder dan 1% is. De piramide van De Goeyse was eveneens in ongenade gevallen. Het Fakulteitenkonvent was door de nieuwe progressieve en democratische Nederlandstalige academische overheid vervangen door het Leuven Overkoepelend Kring Orgaan, dat geen enkele band meer met het KVHV had. Het SK, de overkoepeling van de studentenclubs, bleef wel bestaan. Maar daar de clubstudenten meer en meer afstand namen van het door politiek overheerste KVHV, was het SK een lege doos geworden. Deze evolutie vond ook plaats in de rest van Vlaanderen. In Leuven werd deze evolutie enkel extra hard aangevoeld doordat het nu kwakkelende KVHV hier altijd een prominente rol had gespeeld.

In de jaren '70 was de scheiding tussen de politieke en a-politieke/studentikoze tak van de Vlaamse studentenbeweging voltrokken. Voor de Leuvense studentenclubs, zoals Moeder Oostendse, was deze scheiding van belang daar zij nu 'bevrijd' waren van alle vormen van politieke en ideologische strijdvoering. Het KVHV is nu voor de meeste Leuvense studentenclubs niets anders dan een grote Vlaams-nationalistische studentenclub die men af en toe op straat of op café tegenkomt. De meeste studentenclubs trekken zich tegenwoordig dan ook bitter weinig of niets aan van het KVHV, tenzij sommige leden van de studentenclub toevallig goede bekenden zijn van het KVHV. Voor de rest had het wegvallen van de politieke tak van de Vlaamse studentenbeweging weinig gevolgen voor de populariteit van de a-politieke/studentikoze tak. De democratisering van het onderwijs in de jaren '60 zorgde voor een enorme toeloop van studenten naar de verschillende Vlaamse universiteiten en hogescholen. Overall in Vlaanderen ontstonden nieuwe studentenclubs die zich meestal op de Leuvense studententradities beriepen.

Procentueel gezien was de populariteit van de studentenclubs in het (links)-progressieve Leuven van de jaren '70 echter wel gedaald. Het Leuvense (links)-progressieve studentenwereldje vond de met pet en lint getooide clubstudenten een bende traditionalistische, conservatieve anachronisten. Ondanks alles zou in Leuven, net als in de rest van Vlaanderen, het studentikoze clubleven doorgang blijven vinden. Het wegvallen van het KVHV (en het SK) had echter wel bepaalde traditionele aspecten, en zelfs een gevoel van éénvormigheid, teloor doen gaan bij de nieuwe, of zelfs bij sommige oude Leuvense studentenclubs. Op lange termijn zou het gebrek aan eenheid, organisatie en traditie echter wel eens nefaste gevolgen kunnen hebben op het clubleven, omdat dit nu juist de essentie is van het clubleven zelf is. Aan het begin van de 21ste eeuw is deze situatie duidelijk aan de oppervlakte gekomen in Leuven. Tegenwoordig kampen een aantal Leuvense studentenclubs met een gebrek aan nieuwe leden. Als gevolg hiervan zijn de laatste jaren een aantal oude studentenclubs verdwenen en zijn veel studentenclubs in een harde overlevingsstrijd verwickeld. De mindere uitstraling en de crisis in het clubmilieu is ondertussen al smalend 'Moeder Menopause' genoemd.

Moeder Oostendse van de jaren '60 tot aan de 21ste eeuw

Net als het KVHV kreeg Moeder Oostendse in de jaren '60 te maken met de links-progressieve contestatiegolf. De ruzie tussen de zogenaamde 'traditionalisten' en 'nieuwlichters'

werd gewonnen door de nieuwlichters. Als gevolg hiervan ging Moeder Oostendse vanaf 1966/1967 een sociaal-culturele en progressieve koers volgen. Vanaf dat jaar weten we ook niet meer wie de senior is van Moeder Oostendse en het is ook goed mogelijk dat de club, net als bij sommige faculteitskringen, door een raad werd bestuurd. Weinig is geweten over deze rumoerige periode, maar het staat vast dat de club nog een tijdje als een soort van culturele vereniging door het leven ging. De nieuwe formule sloeg echter niet aan, want in het begin van de jaren '70 bestond Moeder Oostendse niet meer.

Pas halverwege de jaren '70 was de links-revolutionaire sfeer in Leuven gedaan. Een aantal Oostendse studenten, onder leiding van rechtenstudent Filip Landrieux, besloten in 1976 Moeder Oostendse herop te richten. Landrieux was een actieve student, want in het academiejaar 1974-1975 was hij de hoofdredacteur van het KVHV-blad *Ons Leven*. Luc Ghesquière, de toenmalige KVHV-preses, was tevens een lid van Moeder Meense, en als dusdanig probeerde hij het clubleven en het KVHV weer te verzoenen. Gezien de tijdsgeest waren deze verwezenlijkingen quasi onmogelijk of van korte duur. Maar het is zeer waarschijnlijk dat gedurende dit academiejaar hoofdredacteur Landrieux het idee heeft opgevat voor de heroprichting van Moeder Oostendse. Onder het presesschap van Ghesquière en de *Ons Leven*-redactie van Landrieux had het door innerlijke strijd verzwakte KVHV eindelijk weer eens een Vlaamse actie op zijn programma staan. Het in 1976 heropgerichte Moeder Oostendse had naar alle waarschijnlijkheid een goede band met het KVHV, wat dus ook een zekere mate van Vlaamsgezindheid inhield. Het staat alleszins vast dat tot ver in de jaren '80 op een zangavond van Moeder Oostendse de *Vlaamse Leeuw* op het repertorium stond, wat tegenwoordig niet meer zo is. Ondanks de banden met het KVHV heeft de nieuwe senior Filip Landrieux de club van nul terug moeten opbouwen, daar er geen verslagen, foto's, adressenlijsten en dergelijke meer waren. Het herrezen Moeder Oostendse was echter heel snel weer op sterkte, want in 1979 werd één van haar leden, Axel Willems, tot Senior Seniorum of hoofd van het SK verkozen. Hoewel het SK veel aan prestige had verloren, bleef de functie van Senior Seniorum een erefunctie, die het vertrouwen in de verkozene en zijn club beklemtoonde.

In 1980 had Moeder Oostendse terug zijn draai gevonden en deed ze mee in het Leuvense studentenwereldje alsof het nooit was weg geweest. Gedurende de jaren '80 zou de club het moeten stellen met zo'n 15 à 20 leden, wat ongeveer evenveel was als de andere West-Vlaamse clubs in Leuven. Op het einde van de jaren '80 en in het begin van de jaren '90 zou Moeder Oostendse de reputatie van een zeer zware en zelfs vechtlustige studentenclub krijgen. Geregeld ging Moeder Oostendse op de vuist met andere studentenclubs, het SK of met het KVHV. Ook qua drinken hadden de Oostendse studenten een reputatie gekregen, zoals het volgende stukje uit *Ons Leven* aantoont: "Dolgraag was de zuipschuit bij een studentenclub gegaan, doch de doop schrok hem af. Vaak laat hij echter medestudenten (vooral die van het vrouwelijke soort) geloven dat hij in een studentenclub is. Bij voorkeur d'Oostendsen om aan te tonen hoe zwaar hij wel is". Op het vlak van ledenaantallen gaat het Moeder Oostendse echter niet voor de wind begin jaren '90. Zo heeft Moeder Oostendse aan het begin van het academiejaar 1994-1995 nog maar twee leden! Behalve de kwalijke reputatie had ook de secularisering toegeslagen. Vroeger waren de meeste leden oud-leerlingen van het Oostendse O.L.Vrouwe College die, hoe kon het ook anders, hun universitaire studies aan de Katholieke Universiteit Leuven vervolgden. Maar op het einde van de 20ste eeuw telde deze redenering niet meer mee, waardoor het O.L.Vrouwe College als bron van nieuwe leden opdroogde.

De huidige situatie is zoals gezegd vrij kritiek voor de oude Leuvense studentenclubs en verschillende onder hen hebben het loodje gelegd, zoals het 112 jaar oude Moeder Westland. Zo schieten er van de negen West-Vlaamse studentenclubs die in 1995 door de Leuvense straten rondliepen, er in 2003 nog maar vijf van over. Deze trend vindt men trouwens terug voor de Leuvense studentenclubs uit de andere vier Vlaamse provincies. Externe oorzaken voor deze terugloop zijn bijvoorbeeld de nieuwe semesterexamens (sinds 2001) aan de Katholieke Universiteit

Leuven, het verdwijnen van oorspronkelijke clubcafé's (zoals Café 'In den Bel' waar Ernest Claes graag vertoefde) en ook de minder goede bekendheid van het clubgebeuren bij de leerlingen van het Secundair. Nochtans liggen sommige oorzaken bij de studentenclubs zelf, zoals het niet genoeg naar buiten treden, het gebrek aan organisatie en traditie. Om deze trend te keren heeft de Westvlaamse gilde (de overkoepeling van alle Westvlaamse studentenclubs te Leuven) besloten om de banden tussen de verschillende clubs te versterken en vaker naar buiten te treden. Gelukkig kreeg Moeder Oostendse begin 1995 en in de volgende jaren constant nieuwe leden bij. Veel nieuwe leden komen echter niet meer van Oostende en omstreken, maar uit verder afgelegen gebieden in West-Vlaanderen (Ieper, Wervik) of zelfs daarbuiten (Aalst, Gent, Aarschot). Dit afsnoepen van potentiële leden wordt echter niet altijd geapprecieerd door de streekgebonden clubs van de streken waar de nieuwe leden vandaan komen. Ondanks de concurrentie die de verschillende clubs voeren op het vlak van de werving van nieuwe leden is Moeder Oostendse uitgegroeid tot groep van een man of twaalf. Dat is een stuk kleiner dan de 62 leden van 1960-1961, maar vergeleken met andere studentenclubs is Moeder Oostendse tegenwoordig wel één van de grotere Leuvense studentenclubs [Foto].

J A A R V E R S L A G 2004

1. Raad van Bestuur

De raad van stuur was op 31 december 2004 als volgt samengesteld :

Dhr Omer VILAIN	Voorzitter
Dhr August VAN ISEGHEM	Erevoorzitter
Dhr Walter MAJOR	Ondervoorzitter
Mevr Nadia STUBBE	Secretaris
Dhr Jean Pierre FALISE	Penningmeester-hoofdredacteur
Mevr. Simone MAES	Archivaris-documentaliste
Dhr Emile SMISSAERT	Bibliothecaris
Dhr Gilbert VERMEERSCH	Materiaalmeester
Dhrn Ferdinand GEVAERT, Freddy HUBRECHTSEN, August GOETHAELS, Valère PRINZIE en Koen VERWAERDE.	

a. Vergaderingen, werkgroepen en commissies

De raad van Bestuur hield 13 gewone vergaderingen

Cultuurraad Oostende:

vertegenwoordiger: Dhr Emile SMISSAERT (vervanger : Dhr Walter Major)

activiteiten : Alle 10 algemene vergaderingen (in maart vertegenwoordigd door dhr. Major)

Erfgoeddag: 1x, op 18/4

Musea Nocturne: 1x, op 26/8

Nacht van de Musea: 1x, op 14/2

Open Monumentendag: 4x

- voorbereiding : 31/03, 3/6 en 29/7 ;
- samen met O. Vilain elk 1 artikel in de brochure ;
- Open Monumentendag: zondag 12/9

Prijs Cultuurraad –Prijs 2003: overhandiging op 16/1

- Prijs 2004: genomineerd op 21/10

Stedelijke “Commissie voor Cultuur”: 3x:

- vergadering op 29/3 en 6/12
- voorbereiding 2/12

-

Studiedag + artikel “Zeevisserij en maritieme volkskunde” : 18/9

Stuurgroep Zomertentoonstelling “Oostende in 1905”: 4x

- op 29/9 ; 10/11 ; 17/11 (prospectie met N. Hostyn) ; 8/12

Werkgroep "Monumenten en Landschappen": 7x
- 10/2 ; 10/6 ; 7/7 ; 14/9 ; 12/10 ; 28/10 en 30/11.

Werkgroep subsidies : 2x
- 28/9 en 26/10.

Werkgroep "Bibliografie van de Geschiedenis van Oostende": niet samengekomen.

Leden : Dhr. Prof. Dr. L. FRANÇOIS, voorzitter
Mevrn C. VERMAUT, G. FARASYN-SCHEPENS, Dhrn F. HUBRECHTSEN,
J. PARMENTIER, F. GEVAERT, I. VAN HYFTE, P. FRANÇOIS

Werkgroep "Museum" :

Leden : Mevr. MAES; Dhrn FALISE, HUBRECHTSEN, OUVRY en VERMEERSCH

Werkgroep "Website"

Leden : Mevr. STUBBE; Dhrn FALISE en HUBRECHTSEN

De website moest volledig opnieuw gemaakt worden door dhr Tom Vanliefde. De site is al zeer ver gevorderd en zal spoedig te consulteren zijn op internet.

b. Algemene Statutaire vergadering

Deze vergadering ging door op zaterdag 13 maart 2004 om 10u30. Twee leden hadden zich verontschuldigd. Verder was iedereen aanwezig of vertegenwoordigd bij volmacht.

De lidmaatschapsbijdragen voor 2005 werden vastgesteld op € 11 (aangesloten lid), € 15 (steunend lid), vanaf € 25 (beschermend lid)..

2. Secretariaat

a. Het secretariaat verwerkte 531 stukken in de briefwisseling. Enkel de externe Briefwisseling (met uitzondering van reclame, pamfletten, folders en brochures) werd behouden voor nummering. Briefwisseling intern de raad van Bestuur wordt enkel behouden als het nuttig lijkt voor de historiek van de kring.

b. Leden

De kring telde op 31 december 2004 483 leden.

3. Activiteiten

a. Voordrachten

Er waren in totaal 8 avond- en 4 namiddagvoordrachten

Donderdag 12 februari om 14u30

Dhr. Omer Vilain interviewt dhr. Roland Desnerck

Dit interview ging niet door.

Donderdag 26 februari om 20u
Ontstaansgeschiedenis en evolutie van onze kust, door dhr René Vandercruyssen

Donderdag 25 maart om 20u
Meeuwen vangen: uitdrukkingen uit de visserij, door dhr. Roland Desnerck

Donderdag 29 april om 20u
Gaston Duribreux 1903-1986: Hotelier-Romancier, door dhr. Dirk Beirens

Zaterdag 8 mei om 14u30
Zandvoorde – In en buiten Oostende: wandeling onder leiding van dhr. Dirk Beirens

Donderdag 27 mei om 20u
Onze kust in het interbellum (1919-1940), door Marc Constandt werd afgelast wegens ziekte
In de plaats kwam er een diamontage over de Gebouwen van Oostende, door dhr Valère Prinzie.

Donderdag 30 september om 20u
Het Beleg van Oostende socio-literair, door mevr. Suzy Ponjaert

Zaterdag 2 oktober om 14u30
Ken Blankenberge: wandeling onder leiding van een gids.

Donderdag 28 oktober om 20u
Een rode fabriek te Oostende. “De Oostendse Rederij”, door dhr. Roger Vens

Donderdag 18 november om 14u30 en 20u
Oostende in beeld: films over gebeurtenissen in onze stad, door dhr. Valère Prinzie

Donderdag 16 december om 20u
Leopold II op Oostendse foto's, door dhr. Ivan Van Hyfte.

Voor de 13 voordrachten geeft dat een totaal van 671 aanwezigen met een gemiddelde van 52 toehoorders per voordracht.

b. Studiebezoeken

Er waren in 2004 geen studiebezoeken voorzien.

c. Podiumoptreden

Onze Kring vierde dit jaar haar 50-jarig bestaan op zaterdag 27 november in zaal Iridia in de Wellingtonstraat Er waren 115 aanwezigen op de Academische zitting die om 10 uur begon. De zitting werd opgeluisterd door zanggroep Bonhomini. Daarna volgde een receptie, waar ongeveer 150 aanwezigen waren en op de maaltijd waren 103 aanwezigen.

d. Studiereis

De jaarlijkse studiereis ging door op zondag 6 juni 2004, onder leiding van Jean Pierre Falise, naar het jukeboxmuseum te Menen en naar Ten Duinen Abdij in Koksijde. Als afsluiter de markt van Nieuwpoort. Er waren 32 deelnemers.

e. Andere activiteiten

De jaarlijkse Driekoningenviering van de besturen der heemkringen en de VVF werd op zaterdag 10 januari verzorgd door heemkring Ter Cuere van Bredene. Er waren 9 bestuursleden aanwezig.

Jaarlijkse veiling op 29 januari onder leiding van Dhr Omer VILAIN. Er werden 131 stukken aangeboden met een totale opbrengst van € 1060. Dit bracht voor de kring € 241,60 op.

Het bijna voltallige bestuur vertegenwoordigde de Kring op de uitreiking van de prijs van de Cultuurraad Oostende 2003 aan dhr. Robert Coelus op 16 januari.

Op 2 april was de heer Vilain aanwezig op de Ensorherdenking en bloemenhulde in O.L.V TerDuinenkerkje te Mariakerke.

Op 12 april vertegenwoordigden Dhr Vilain, dhr en mevr. Falis en dhr Prinzie de Kring tijdens de bloemenhulde aan het Zeeliedenmonument

Op 15 april bracht ons Bestuur een bezoek aan het Provinciaal Archief te Brugge

Op 3 juni waren dhr Vilain, dhr en mevr Falise, dhr Prinzie en dhr Smissaert aanwezig op de Pastor Pype herdenking

Op 1 juli vertegenwoordigde dhr Hubrechtsen de kring bij de opening van de tentoonstelling 'Amaai, mijn voeten' in jeugdherberg De Ploate,

Op 2 juli bezochten dhr en mevr Falise, dhr en mevr Hubrechtsen en dhr Vilain het Museum voor sleutel en slot te Nieuwpoort.

Op 6 augustus waren Dhr Vilain, dhr Hubrechtsen, dhr en mevr Falise aanwezig op het Stadhuis, bij de overhandiging van enkele oorlogsdocumenten van Brigade Piron aan de Kring.

Op 29 augustus legde dhr Vilain bloemen neer aan het graf van Gust Michiels, beeldhouwer. Dhr en mevr Falise en dhr Prinzie waren eveneens aanwezig.

Op 15 oktober was de prijsuitreiking van de fotowedstrijd, die doorging naar aanleiding van ons lustrum, in aanwezigheid van Schepen Verstreken, juryleden, bestuursleden en deelnemers.

Op 23 oktober was dhr Vilain aanwezig bij de bloemeneerlegging aan het graf van Jan De Clerck op het Oude kerkhof. Dhr en mevr Falise en dhr Smissaert waren ook aanwezig

Dhr Hubrechtsen vertegenwoordigde de kring op de infosessie over Erfgoeddag te Brugge op 8 november.

Op 29 november werd het bestuur ontvangen in de Havengemeenschap n.a.v. de overhandiging van de scheepsbel van de maalboot 'Prince Leopold'

Op 21 december werden enkele bestuursleden uitgenodigd door de Gouverneur te Brugge, alwaar de titel en gouden medaille "Koninklijke Vereniging" uitgereikt werden.

4. Museum

De Nacht van de Musea en Galerijen ging door op 12 februari . We telden 671 bezoekers. We namen tevens deel aan Oostende voor Anker (28-31 mei), Open Monumentendag op 12 september (175 bezoekers) en aan de Kunstnocturne op 26 augustus (464 bezoekers).

Thematentoonstellingen: Van 1/3 tot 31/5: Vissersliederen uit de verzameling van Jef Klausning
Van 15/6 tot 12/9: Het Beleg van Oostende: in woord en beeld
Van 15/10 tot 9/1: Geselecteerde foto's van de fotowedstrijd

Van januari tot december telden we 5.727 bezoekers.

Er waren 37 groepen (scholen en verenigingen) die buiten de normale openingsuren een bezoek brachten aan het museum.

5. Archief

Het archief blijft gesloten. Individuele vragen kunnen steeds gesteld worden aan dhrn. Falise Hubrechtsen die ze zullen behandelen rekening houdend met de aan de gang zijnde inventarisatie.

6. Documentatiecentrum

Dhr VAN HYFTE en mevr. FARASYN-SCHEPENS zijn bezig met de aanvulling. We kregen 150 nieuwe, uniforme mappen voor het documentatiecentrum.
Raadpleegbaar tijdens de openingsuren van het museum.

7. Mediatheek

Enkele filmpjes uit ons archief werden op video en dvd gezet door dhr Geldhof.
Dhr Jean Pierre Devolder heeft van onze viering een film gemaakt.

8. Tijdschriftenkast

De tijdschriftencollectie is nog steeds niet consulteerbaar.

9. Verzameling van de Kring

a. Bruikleen

De buste van Paster Pype en kleine collectiestukken voor de tentoonstelling van Andrew Pitcairn-Knowles in de Venetiaanse Gaanderijen.

Een ingekaderde foto van A. Chocqueel , een boek geschreven door Chocqueel en nog verschillende materialen voor de tentoonstelling "Meer dan 100 jaar archeologie te Middelkerke".

Voor de tentoonstelling "100 jaar Stadsharmonie" in het Feest- en Cultuurpaleis werden de vlag van Euterpe, 5 foto's, de pop + Pierrotkostuum uitgeleend aan de Stadsharmonie.

Aan het Museum Slot en Sleutel te Oostduinkerke : een hutkoffer en een metalen koffer met beslag.

De videofilm "Oostende onder water" aan dhr. Willy Jacquart (cameraman)

Er werden een cooldrinkwaterfilter, spuitwaterfles met opschrift, een houten toiletstoel, een bidet met onderstel en 2 foto's + ingekaderd doek van Gustaaf Vandamme uitgeleend voor de tentoonstelling H2O in de Venetiaanse Gaanderijen.

b. Aanwinsten

Schenkeningen

Dhr. Quaghebeur schonk ons 2 vlaggen van Euterpe. 2 schilderijen door Lambrecht-Ydou.

Uit het Militair Hospitaal kregen we het bovenste stuk van de schouw.

Via de Havengemeenschap kregen we de scheepsbel van de 'Prince Leopold'.

En nog enkele jaarboeken, documenten, foto's, allerlei materiaal.

De zoon van dhr Ferdinand Gevaert schonk ons een fotocopiemachine die nog steeds bruikbaar is.

Aankopen

We kochten een digitale camera, een nieuwe computer met printer en scanner voor het OHM, een fax en koffiezetapparaat voor 40 a 60 tassen. Alsook borden en wijnglazen voor het verzorgen van onze recepties tijdens tentoonstellingen.

10. Publicaties

a. Tijdschrift

Van het tijdschrift verschenen 9 nummers op de vooropgestelde data: januari, februari, maart, april, mei, september, oktober, november en december. In totaal werden 280 bladzijden gepubliceerd waaronder 32 zwart-wit-fotobladzijden en 9 bladzijden met kaarten, foto's, tekeningen, rekeningen en documenten. Dhr. FALISE zorgde voor de samenstelling en de opmaak van het tijdschrift. De registers (48 blz) werden samengesteld door dhr. SMISSAERT.

b. Ruilabonnementen

Werden omgewisseld met volgende Heemkringen of Verenigingen (vanaf februari geen ruilabbonnement meer met kringen buiten West-Vlaanderen).

Bachten de Kupe, Veurne. De Spaenhiers, Torhout. De Zonnebeekse Heemvrienden, Zonnebeke. Geschiedkundige Kring Ernighahem, Ernegem. Gidsenkring Lange Nelle, Oostende. Heemkring David Jonckheere, Aatrijke. Heemkring Dorp en Toren, Deerlijk. Heemkring Dr. Vandamme, Blankenberghe. Heemkring Graningate, Middelkerke. Heemkring Karel Van de Poele, Lichtervelde. Heemkring M. Van Coppenolle, Brugge. Heemkring Oud Ruiselede, Ruiselede. Heemkring Pastoor Ronse, Zedelgem. Heemkring Sint-Guthago, Knokke. Heemkring Wibilinga, Wevelgem. Heemkring Ghestella, Gistel. Heemkundige Kring Houtland, Torhout. Iepers Kwartier, Ieper. Neptunus, Oostende. Vrienden van het Noorzeeaquarium, Oostende. Rollarius, Roeselare. Ter Cuere, Bredene. Tijdingen, Oostende.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

